

ros közreműködése. Tudni kell ui. azt, hogy a kutatás olyan folyamat, amelyben az egymásból következő szakaszoknak egyaránt megvan a maguk sajátos információigénye. Amennyiben ezeket az információigényeket nem elégítik ki, a kutatás eredményességét teszik felelőtlenül kockára.

A fentiekből következik, hogy a könyvtárosnak és a kutatónak a kutatás egész folyamatában kapcsolatban kell állni, együtt kell működni. A könyvtárost folyamatosan tájékoztatni kell arról, hogy milyen információt igényelnek a kutatás egyes szakaszaihoz és meg kell követelni tőle, hogy könyvtári-bibliográfiai jártasságával a legjobb tudása szerint gyűjtse össze az alkalmasnak látszó információkat. Ezt a munkát követi a kutatóé, aki az összegyűjtött forrásokat értékeli, és felhasználja mindazt az információt, amelyre a kutatásnak éppen szüksége van.

/HOTJAKOV, Ja. I.: O racionalnom szootnosenu funkcij bibliotekarja is iszszledovatelja v informacionnom obeszpecsenii naucsnoj rabotu bez ucsasztija informatora = Naucsno-Technicseskaja Informacija, 1. sor. 8. sz. 1976. p. 13-17./

(Futala Tibor)

OSZTÁLYOZÁS – INDEXELÉS

Az osztályozás elmélete

A világ dolgait és ismereteit az ember háromféle módon rendezi, csoportosítja:

1. a tapasztalatok elkülönítése tárgyakra és azok tulajdonságaira, pl. egy fa és annak a többi tárgyhoz viszonyított méretei közötti megkülönböztetés;

2. a teljes tárgy és részei közötti megkülönböztetés, pl. a fa és ágai;

3. a tárgyak különféle osztályokra bontása, osztályokba sorolása és azok megkülönböztetése, pl. az összes fák és az összes kövek osztálya.

Az alábbiakban a harmadik módszerrel, az osztályozással foglalkozunk részletesebben. *Osztályozás a legtöbb gyakorlati tevékenységben előfordul.* Ugyanakkor sokan foglalkoztak tudományos megalapozásával is.

1. Az osztályozás elvei

1.1 Logikai elvek

Az osztályozás logikailag azonos a matematikai halmazelmélet ún. partícióinak elvével. Ennek definíciója: *a tárgyak halmazának felosztása alhalmazokra akkor és*

Nemzetközi konferencia a könyvtári hatékonyságról

A Műszaki és Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége (*International Association of Technological and University Libraries – IATUL*) Belgiumban tartotta 7. kongresszusát a löveni egyetemen 1977. május 16–19. között. A konferencia fő témája a könyvtári hatékonyság fejlesztése az elkövetkezendő tíz évben. A témát a következő szempontok szerint tárgyalták:

a könyvtárvezetés technikája: elvek és célok;

a hatékonyság mérése, tervezés, pénzügyi elemzés, statisztikák stb.;

az egyes szakterületeken használatos módszerek, eljárások: beszerzés, katalogizálás, szolgáltatások, a gépesítés hatása, centralizáció és decentralizáció

/FID News Bulletin, 27. köt. 1. sz. 1977. p. 1./

csak akkor partícionálás, ha

1. két alhalmaz nem tartalmaz közös elemet, és

2. az alhalmazok együttesen a partícionált halmaz valamennyi elemét tartalmazzák;

vagyis kölcsönösen kizáróak és együttesen teljesek. A matematikai halmazok elmélete azonban nem veszi figyelembe a határesetek gyakori előfordulását, azaz az olyan tárgyakét, amelyek ugyanolyan jogosan fogadhatók el egy halmaz tagjaként, mint amilyen jogosan zárhatók ki mint halmaztagok. Ez az eset a biológiai osztályozásban gyakori.

1.2 Anyagi elvek

Az osztályozás, annak ellenére, hogy azonos formális elvek szerint történik, magymértékben *eltérhet* aszerint, hogy mely osztályozási kritériumok szerint történik:

természetes és mesterséges osztályozás. Ez változhat a különféle kulturákkal és történelmi korokkal;

a lényegi és empirikus osztályozás;

pragmatikailag és másként igazolt osztályozás.